PATVIRTINTA
Rokiškio r. Obelių gimnazijos direktoriaus
2017 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V- 59
(Rokiškio r. Obelių gimnazijos direktoriaus
2022 m. lapkričio 18 d įsakymo Nr. V-260
redakcija)

SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO ROKIŠKIO R. OBELIŲ GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo Rokiškio r. Obelių gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – nustatyti gimnazijos prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto aplinkos kūrimui gimnazijoje, vykdančioje bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo programas (toliau – gimnazija).

2. **Prevencija** Apraše suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, ciklišKas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos **tikslas** – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką gimnazijoje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas gimnazijoje susijęs su emocine mokinių, gimnazijos darbuotojų, tėvų (toliau – gimnazijos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Prevencijos **priemonės**, nukreiptos į visus gimnazijos mokinius, padeda išvengti smurto atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai gimnazijai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5. **Intervencija** Apraše suprantama kaip gimnazijos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir visų gimnazijos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

6. Aprašas remiasi **šiais principais**:

6.1. į smurtą būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

6.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą, turi reaguoti ir stabdyti;

6.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo smurtaujančiųjų ar patiriančių smurtą amžiaus ir pareigų.

7. Visi gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su gimnazijos smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo Aprašu, jo įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

8. Apraše vartojamos **sąvokos**:

8.1 **Smurtas** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatyme. Šiame įstatyme išskiriamos šios smurto formos:

8.1.1. **patyčios** – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;

8.1.2. **patyčios kibernetinėje erdvėje** – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijoms ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

8.1.3. **vaiko nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai;

8.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

8.3. **besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

8.4. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

9. Aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017-03-22 įsakymu Nr. V–190 „Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijos“, Rokiškio r. savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. AV-588 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo Rokiškio rajono savivaldybės mokyklose tvarkos aprašo patvirtinimo“, Olweus smurto prevencijos programos dokumentais ir kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II SKYRIUS
SMURTO STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

10. Gimnazijos vadovas yra atsakingas už Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo gimnazijoje Aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio gimnazijos smurto prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

11. Smurto stebėseną ir prevenciją koordinuoja gimnazijos vadovo sudarytas Olweus smurto prevencijos programos koordinavimo komitetas:

11.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

11.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

11.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurto analizės duomenimis rengia smurto prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

11.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį smurto prevencijos koordinavimo komiteto posėdyje;

11.5. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl smurto prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.

12. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurto atvejus, informuoja Olweus smurto prevencijos programos koordinavimo komitetą apie prevencijos ir intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurto atvejais.

III SKYRIUS
SMURTO INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

13. Visais smurto atvejais gimnazijos administracijos atstovai, mokytojai ar švietimo pagalbos specialistai, kiti darbuotojai privalo reaguoti pagal gimnazijoje nustatytas tvarkas.

13.1. **Patyčių atvejais:**

13.1.1. vadovaujasi „6 žingsnių taisyklėmis“(1 priedas);

13.1.2. primena smurtautojui ir stebėtojui 4 taisykles, nukreiptas prieš patyčias (2 priedas);

13.1.3. esant reikalui, kreipiasi pagalbos (į kolegas, administraciją, visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, socialinį pedagogą, psichologą, specialųjį pedagogą);

13.1.4. informuoja klasės vadovą ar administraciją, kurie praneša mokinių tėvams;

13.1.5. fiksuoja įvykį „Patyčių / netinkamo elgesio registracijos žurnale“, kuris yra el. p. saugu.obeliai@gmail.com (3 priedas);

13.1.6. netinkamai besielgiančiam mokiniui klasių vadovai ar administracija taiko nuobaudą pagal „Drausminimo kopėtėlės“ (4 priedas).

13.2. **Patyčios kibernetinėje erdvėje:**

13.2.1. gavus pranešimą, išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus (esant galimybei) ir imasi priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

13.2.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir informuoja klasės vadovą, socialinį pedagogą, administraciją;

13.2.3. klasės vadovas ar administracija apie elektronines patyčias informuoja mokinių tėvus (globėjus) ir esant reikalui – policiją bei Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybą, pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

13.2.4. fiksuoja įvykį „Patyčių / netinkamo elgesio registracijos žurnale“, kuris yra el. p. saugu.obeliai@gmail.com (3 priedas);

13.2.5. smurtaujančiam mokiniui taiko nuobaudą „Drausminimo kopėtėlės“ (4 priedas).

13.2.6. patyčias patyrusiam mokiniui suteikiama psichologinė ar socialinė pedagoginė pagalba.

13.3. Pastebėjus **vaiko nepriežiūrą** (aprengtas nešvariais, sudriskusiais rūbais; alkanas; turi parazitų; nuo jo sklinda nemalonus kvapas; vaikas neturi elementarių įgūdžių ir kt.):

13.3.1. informuoja klasės auklėtoją ar socialinį pedagogą (administraciją);

13.3.2. socialinis pedagogas (ar administracija) išsiaiškina situaciją ir raštu informuoja Rokiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrių bei Obelių seniūniją;

13.3.3. esant reikalui – gimnazijos visuomenės sveikatos priežiūros specialistas kreipiasi į medicinos įstaigas.

14. Klasės vadovas nesiliaujant patyčioms / netinkamam elgesiui ar esant sudėtingesniam patyčių atvejui kreipiasi į Gimnazijos vaiko gerovės komisiją ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

15. Gimnazijos vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą, supažindina skriaudėją ir jo tėvus (globėjus / rūpintojus) su plano nevykdymo pasekmėmis, esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

15.3 gali kreipti į kitas Rokiškio r. atsakingas institucijas.

16. Tais atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria mokytojai, kiti švietimo įstaigos darbuotojai, gimnazijos direktorius apie įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša savivaldybėje veikiančiai Pedagoginei psichologinei tarnybai, rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

17. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja gimnazijos direktorių, kuris informuoja mokinio tėvus / globėjus ir atsakingas institucijas.

18. Smurtavęs (smurtavę) ir smurtą patyręs (patyrę) nepilnametis (nepilnamečiai) asmuo (asmenys) kartu su jį (juos) lydinčiais tėvais (globėjais / rūpintojais) privalo neatlygintinai nedelsdamas (nedelsdami), bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto faktą momento gauti psichologinę pagalbą.

19. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

20. Tais atvejais, kai gimnazijoje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti gimnazijoje, administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus / rūpintojus) į Rokiškio rajono Pedagoginę psichologinę tarnybą.

21. Kiekvienas Gimnazijos darbuotojas, įtariantis, kad mokinys galimai patyrė smurtą aplinkoje, nedelsdamas apie tai praneša Gimnazijos direktoriui.

22. Gimnazijos direktorius, gavęs informaciją iš Gimnazijos darbuotojų apie mokinio galimai patirtą smurto atvejį artimoje aplinkoje, nedelsdamas praneša Panevėžio apskrities vaiko teisių apsaugos skyriui Rokiškio rajone ir / ar policijai.

IV. SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Gimnazija vykdo ilgalaikę tikslinę patyčių prevencijos programą Olweus ir vadovaujasi šios programos reikalavimais.

24. Už šio tvarkos Aprašo įgyvendinimą gimnazijoje atsakingas direktorius.

_____

Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo
Rokiškio r. Obelių gimnazijoje tvarkos aprašo
1 priedas

6 žingsniai kaip reaguoti į patyčių situaciją, kai tik su ja susiduriate

1 žingsnis:

Sustabdykite patyčias

2 žingsnis:

Palaikykite mokinį, kuris tapo patyčių objektu

3 žingsnis:

Besityčiojantiems mokiniams pasakykite, kad patyčios neleistinos ir priminkite 4 prieš patyčias nukreiptas taisykles

4 žingsnis:

Paskatinkite tuos įvykio liudininkus, kurie palaikė patyčių auka tapusį mokinį, arba paaiškinkite, kaip reikėtų elgtis kilus tokioms situacijoms ateityje

5 žingsnis:

Nedelsiant imkitės tinkamų veiksmų mokinio (ar mokinių), kuris tyčiojosi, atžvilgiu

6 žingsnis:

Imkitės atitinkamų priemonių, siekdami užtikrinti, kad mokinys, kuris buvo užgauliojamas, būtų apsaugotas nuo patyčių ateityje.

Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo
Rokiškio r. Obelių gimnazijoje tvarkos aprašo
2 priedas

4 gimnazijos taisyklės prieš patyčias

1. Mes nesityčiosime iš kitų.

2. Mes stengsimės padėti tiems, iš kurių tyčiojasi.

3. Mes stengsimės bendrauti su tais, kurie yra atstumti.

4. Jei sužinosime, kad iš kažko tyčiojamasi – pasakysime suaugusiems ir gimnazijoje, ir namuose.

Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo
Rokiškio r. Obelių gimnazijoje tvarkos aprašo
3 priedas

ROKIŠKIO R. OBELIŲ GIMNAZIJA

PATYČIŲ ATVEJŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

(saugu.obeliai@gmail.com)

Data	Vieta	Įvykio dalyviai	Įvykio aprašymas	Priimti sprendimai

Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo
Rokiškio r. Obelių gimnazijoje tvarkos aprašo
4 priedas

DRAUSMINIMO KOPĖTĖLĖS

1. Pastebėtų patyčių / netinkamo elgesio sustabdymas.
2. Pastebėjusio patyčias / netinkamą elgesį mokytojo / darbuotojo pokalbis su mokiniu.
3. Mokytojas / darbuotojas informuoja klasės vadovą apie patyčių/netinkamo elgesio situaciją.
4. Mokytojas ar klasės vadovas patyčių / netinkamo elgesio situaciją fiksuoja elektroniniu paštu saugu.obeliai@gmail.com
5. Klasės vadovas telefono skambučiu informuoja mokinio tėvus apie įvykusias patyčias / netinkamą elgesį.
6. Patyčių atveju klasės vadovas užpildo Patyčių fiksavimo protokolą 1–8, I–II klasėms.
7. Klasės vadovas prasižengusio mokinio tėvus kviečia atvykti į gimnazijos VGK.
8. Situacijai negerėjant, duomenys apie mokinį perduodami Rokiškio r. savivaldybės administracijos VGK.

1. Pastebėtų patyčių / netinkamo elgesio sustabdymas.
2. Pastebėjusio patyčias / netinkamą elgesį mokytojo/darbuotojo pokalbis su mokiniu.
3. Mokytojas / darbuotojas informuoja klasės vadovą apie patyčių/netinkamo elgesio situaciją.
4. Mokytojas ar klasės vadovas patyčių / netinkamo elgesio situaciją fiksuoja elektroniniu paštu saugu.obeliai@gmail.com
5. Klasės vadovas telefono skambučiu informuoja mokinio tėvus apie įvykusias patyčias / netinkamą elgesį.
6. Patyčių atveju klasės vadovas užpildo Patyčių fiksavimo protokolą 1–8, I–II klasėms.
7. Klasės vadovas prasižengusio mokinio tėvus kviečia atvykti į mokyklą pokalbiui. Pokalbyje dalyvauja mokinys, tėvai, klasės vadovas, direktoriaus pavaduotojas ugdymui ir socialinis pedagogas.

1. Pastebėtų patyčių / netinkamo elgesio sustabdymas.
2. Pastebėjusio patyčias / netinkamą elgesį mokytojo / darbuotojo pokalbis su mokiniu.
3. Mokytojas / darbuotojas informuoja klasės vadovą apie patyčių/netinkamo elgesio situaciją.
4. Mokytojas ar klasės vadovas patyčių / netinkamo elgesio situaciją fiksuoja elektroniniu paštu saugu.obeliai@gmail.com
5. Klasės vadovas telefono skambučiu informuoja mokinio tėvus apie įvykusias patyčias / netinkamą elgesį.
6. Patyčių atveju klasės vadovas užpildo Patyčių fiksavimo protokolą 1–8, I–II klasėms.
7. Prasižengęs 1–8, I–IV klasių mokinys rašo pasiaiškinimą socialinio pedagogo kabinete.
8. Klasės vadovo pokalbis su prasižengusiu 8, I–IV klasių mokiniu, dalyvaujant socialiniam pedagogui.

1. Pastebėtų patyčių / netinkamo elgesio sustabdymas.
2. Pastebėjusio patyčias / netinkamą elgesį mokytojo/darbuotojo pokalbis su mokiniu.
3. Mokytojas / darbuotojas informuoja klasės vadovą apie patyčių / netinkamo elgesio situaciją.
4. Mokytojas ar klasės vadovas patyčių /netinkamo elgesio situaciją fiksuoja elektroniniu paštu saugu.obeliai@gmail.com
5. Klasės vadovas telefono skambučiu informuoja mokinio tėvus apie įvykusias patyčias / netinkamą elgesį.
6. Patyčių atveju klasės vadovas užpildo Patyčių fiksavimo protokolą 1–8, I–II klasėms.
7. Prasižengęs 1–7 klasių mokinys per visas pertraukas tą dieną būna direktoriaus pavaduotojo ugdymui kabinete.
8. Klasės vadovo pokalbis su prasižengusiu 8, I–IV klasių mokiniu.

1. Pastebėtų patyčių / netinkamo elgesio sustabdymas.
2. Pastebėjusio patyčias / netinkamą elgesį mokytojo /darbuotojo pokalbis su mokiniu.
3. Mokytojas / darbuotojas informuoja klasės vadovą apie patyčių/netinkamo elgesio situaciją.
4. Mokytojas ar klasės vadovas patyčių /netinkamo elgesio situaciją fiksuoja elektroniniu paštu saugu.obeliai@gmail.com
5. Patyčių atveju klasės vadovas užpildo Patyčių fiksavimo protokolą 1–8, I–II klasėms.
6. Klasės vadovas telefono skambučiu informuoja mokinio tėvus apie įvykusias patyčias / netinkamą elgesį.

Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo
Rokiškio r. Obelių gimnazijoje tvarkos aprašo
5 priedas

PATYČIŲ ATVEJŲ SPRENDIMO PROCEDŪROS PROTOKOLAS P1

Data:_____ Laikas:_____

Mokiniai, kurie dalyvavo:

Vardas, pavardė:_____Klasė:_____

Mokinio vaidmuo situacijoje:_____

Vardas, pavardė:_____ Klasė:_____

Mokinio vaidmuo situacijoje:_____

Vardas, pavardė:_____ Klasė:_____

Mokinio vaidmuo situacijoje:_____

Vardas, pavardė:_____Klasė:_____

Mokinio vaidmuo situacijoje:_____

Patyčių pobūdis (pažymėkite visus patyčių tipus, kurie tinka šiai situacijai):
__ Kibernetinės patyčios
__ Pravardžiavimas, užgauliojimas, erzinimas
__ Pravardžiavimas, užgaulūs komentarai, susiję su rase, tautybe arba odos spalva
__ Pravardžiavimas, užgaulūs komentarai arba ženklai ir gestai su seksualine potekste
__ Fizinės patyčios
__ Gandų skleidimas
__ Socialinis izoliavimas / atstūmimas
__ Daiktų, kurie priklauso kitam mokiniui, atėmimas
__Grasinimai / mėginimas įbauginti

Kita: _____

Situacijos aprašymas: Incidento vieta:
_____
_____
_____
Apie incidentą pranešė:_____

Kokių veiksmų imtasi: